

Katarzyna Romanowska

Scenariusz zajęć czytelniczych

Temat: O tym, że warto pomagać innym.

Cele ogólne:

- Uważliwienie na potrzeby innych ludzi i uświadomienie konieczności niesienia pomocy.
- Kształtowanie umiejętności oceny postępowania własnego i kolegów w różnych sytuacjach codziennego życia – wdrażanie do zachowań akceptowanych społecznie.
- Wprowadzenie dzieci w świat literatury.

Cele szczegółowe

Uczestniczące w zajęciach dziecko:

- uważnie wysłuchuje czytanych fragmentów opowieści;
- poprawnie wypowiada się na temat bohaterów opowiadań;
- rozpoznaje i nazywa przedstawione na obrazkach sceny dotyczące niesienia pomocy;
- podaje przykłady pomagania innym;
- potrafi ocenić właściwe i niewłaściwe zachowanie w zależności od przedstawionej sytuacji;
- zgodnie współdziała w grupie.

Metody:

- słowna – opowiadanie, praca z książką, rozmowa kierowana, wypowiedzi dzieci, metoda *burza mózgów i niedokończonych zdań*;
- oglądowa – pokaz zdjęć przedstawiających rodzaje niesienia pomocy, prezentacja multimedialna;
- czynna – zabawowo-zadaniowa, zabawa metodą *drzewa* (drzewo pomocy), zabawa pt. „Kto w przedszkolu zachował się dobrze, a kto źle” i „Zakodowany słoń”.

Formy pracy:

- z całą grupą;
- w zespołach;
- indywidualna.

Pomoce dydaktyczne:

Prezentacja multimedialna „W jaki sposób pomagamy?”, tekst bajki terapeutycznej Katarzyny Łopińskiej „Zawsze warto pomagać”, bajka Davida McKee „Elmer i motylek”, wiersz Joanny Papuzińskiej „Pytania”, wiersz ucznia klasy II Piotra Korońskiego „Warto pomagać”, piktogram deszczowej chmurki i słońca, brzośki z konarami drzewa, zielone

listki z przykładami właściwego zachowania, brązowe listki z przykładami niewłaściwego zachowania, karta – zakodowany słoń, kredki, kolorowe kartki samoprzylepne, cenki lub bluestik, brystol biały z konturem słońca, maskotka słońca, kolorowe pudło.

Adresaci: dzieci przedszkolne, uczniowie kl. I-III szkoły podstawowej

Miejsce: sala przedszkolna, czytelnia biblioteki

Czas trwania: 60 minut

Przebieg zajęć:

1. Powitanie

Wprowadzenie uczestników zajęć do tematu.

Dzieci układają karty z cyframi w kolejności od 1 do 9. Po odwróceniu kart odczytują hasło:
Pomaganie

lub

Dzieci młodsze układają karty z cyframi w kolejności od 1 do 5. Po odwróceniu kart z pomocą nauczyciela odczytują hasło: *Pomoc*.

Zachęcenie uczestników do dyskusji na temat pomagania innym.

Burza mózgów. Dzieci podają przykłady pomagania i odpowiadają na pytania:

- Co to znaczy być dobrym i uczynnym dla innych?
- Komu możemy pomagać i w jakich sytuacjach?
- Dlaczego warto pomagać innym?
- Czy ktoś ostatnio wam pomógł? Jeśli tak, to jak się wtedy czuliście?
- Czy wy w ostatnim czasie pomogliście komuś? Jeśli tak, to w jaki sposób?

2. Wysłuchanie wiersza Piotra Korońskiego „Warto pomagać”:

Czy warto pomagać?

Niejeden zapyta.

Przecież pomaganie

to rzecz znakomita!

Ty też kiedyś możesz

Znaleźć się w potrzebie.

Wtedy pomoc przyjdzie

Również i do ciebie.

3. Prezentacja bajki „Elmer i motylek”

Nauczyciel prosi dwóch ochotników, by sprawdzili, co jest w kolorowym pudle skarbów. W środku znajduje się maskotka słońca. Nauczyciel pyta, czy uczniowie znają jakiegoś słońca

występującego w bajkach, wierszach lub opowiadaniach (np. Słoń Trąbalski, Słoń Bambi, Słoń Benjamin, Słoń Dumbo, Elmer). W pudle znajduje się również książka „Elmer i motylek”. Nauczyciel prezentuje ilustracje i czyta treść opowiadania. Dzieci komentują tekst i ilustracje, opowiadają o Elmerze, opisują go, porównują z maskotką, doszukują się różnic między maskotką a bohaterem książki. Dowiadują się, że zawsze warto nieść pomoc innym.

4. Zabawa „Zakodowany słoń”

Dzieci otrzymują kartę pracy ze słońcem w kratkę. Ich zadaniem jest pokolorowanie słońca według podanego kodu.

Do pobrania ze strony:

<https://www.earlylearninghq.org.uk/uncategorized/elmer-the-elephant-colour-by-numbers/>

lub

Na brystolu rysujemy kontury słońca. Dzieci przyklejają w taki sposób kolorowe kartki, by stworzyć kolorowego słońca w kratkę.

5. Prezentacja multimedialna „W jaki sposób pomagamy?”

Dzieci podczas pokazu slajdów wypowiadają się na temat przedstawionych sytuacji. Odpowiadają na pytania nauczyciela dotyczące sposobów pomagania innym.

6. Zabawa pt. „Kto w przedszkolu zachował się dobrze, a kto źle”

Nauczyciel umieszcza po przeciwnych stronach sali szablony: uśmiechniętego słońca i smutnej chmurki. Dzieci wysłuchują zdań nauczyciela o czyichś konkretnych zachowaniach, na które mają odpowiednio zareagować, tj. na właściwe zachowanie ustawić się pod słońcem, zaś na zachowanie niewłaściwe – pod chmurką.

Przykłady zachowań:

- Jaś pożyczył koledze temperówkę;
- Wojtek podstawił nogę Agacie;
- Zosia pomaga Olkowi sprzątać klocki;
- Paweł zabrał bez pytania samochodzik kolegi;
- Kasia bawi się lalkami z Zuzią;
- Karol napluł na Adasia;
- Julia poczęstowała cukierkami wszystkie dzieci.

7. Bajka terapeutyczna pt. „Zawsze warto pomagać”

Bajka zwraca uwagę na problem niewłaściwej postawy wobec wzajemnej pomocy.

Kolejny dzień w szkole mijał zwyczajnie. Na długiej przerwie do Marka podszedł kolega z prośbą o pomoc w przeniesieniu ciężkiej ławki. Marek, jak zwykle, odmówił koledze

pomocy. W tej samej chwili pomyślał: Dlaczego mam pomagać takim, jak on? Po czym zajął się podrzucaniem piłki, co było jego ulubionym zajęciem.

Wracając do domu chłopiec spotkał koleżankę, która, niestety, chodziła jedynie z pomocą kul, ponieważ miała chore nogi. Małgosia zapytała: Marku, czy możesz pomóc mi wejść na te wysokie schody? Sama nie dam rady. Na co chłopak bez zastanowienia odparł: Nie lubię pomagać, więc radź sobie sama. Zasmucona dziewczynka musiała pójść inną, dłuższą drogą, aby ominąć wysokie schody.

Kolejnego dnia po powrocie ze szkoły mama Marka oznajmiła: Dzwoniła mama Twojej koleżanki Zosi. Dziewczynka, niestety, jest przeziębiona i nie mogła być dziś w szkole. Proszę, zanieś jej swoje zeszyty. Marek stanowczo odpowiedział: Nie zrobię tego. Nie mam zamiaru nikomu pomagać. Jak wyzdrowieje, może sama przyjść po to, czego jej potrzeba. Mama bardzo zdziwiła się postawą chłopca, ponieważ sama zawsze uważała, że należy pomagać innym.

Marek całe popołudnie postanowił spędzić czytając ulubione komiksy. Właśnie zabrał się do czytania kolejnego, gdy ciszę przerwały odgłosy odkurzacza dochodzące zza ściany. To mama sprzątała mieszkanie. Chłopiec szybko pobiegł do przedpokoju, aby powiedzieć, że hałas przeszkadza mu w czytaniu. Mama bardzo zdenerwowała się, ponieważ syn chciał, aby przestała sprzątać. Stwierdziła, że Marek powinien pomóc jej w porządkach. Wówczas ona szybciej skończy obowiązki domowe, a chłopiec szybciej będzie mógł czytać w ciszy. Marek stanowczo odmówił pomocy mamie, ponieważ kolejny raz stwierdził, że nie ma zamiaru nikomu pomagać.

Następnego dnia, podczas lekcji wychowania fizycznego, uczniowie grali w piłkę nożną. Marek był bardzo zadowolony z tego powodu. Niestety, biegnąc bardzo szybko za piłką potknął się. Jego upadek wyglądał bardzo niebezpiecznie. Nauczyciel bez zastanowienia podbiegł do chłopca i pomógł mu wstać. Okazało się, że Marek ma uraz nogi. Potrzebna była pomoc kolegów, aby zaprowadzić ucznia do pokoju pielęgniarki. Jednak żaden z rówieśników nie chciał pomóc Markowi. Jeden z chłopców powiedział: Nie będziemy pomagać Markowi, bo on bardzo nie lubi pomagania. Jednak nauczyciel przypomniał uczniom o właściwym zachowaniu i wspólnie zaprowadzili poszkodowanego do gabinetu. Tam okazało się, że Marek musi jechać do szpitala. W szpitalu dowiedział się, że konieczne jest założenie gipsu. Z tego też powodu Marek nie mógł chodzić do szkoły przez najbliższy tydzień.

Po kilku dniach spędzonych w domu Marek postanowił zadzwonić do kolegi z klasy. Poprosił go, aby przyniósł mu zeszyty. Filip bez zastanowienia odpowiedział, że kilkakrotnie prosił Marka o pomoc i nigdy jej nie otrzymał, więc dziś sam również nie pomoże koledze. Marek był bardzo zdziwiony postawą kolegi. Opowiedział o całej przykrej sytuacji mamie. Ona od razu wiedziała, dlaczego kolega nie chce pomóc jej synowi. Doradziła mu, aby przeprosił wszystkie osoby, którym niegdyś odmówił pomocy oraz obiecał, że od tej pory zawsze będzie chętny do pomagania innym. Marek miał wielkie opory przed tym krokiem. Jednak w końcu zdecydował się na wykonanie pierwszego telefonu. Był mile zaskoczony, ponieważ kolega odpowiedział, że bardzo podoba mu się zmiana zachowania Marka i zaraz przyniesie mu zeszyty. Okazało się, że chłopiec nie tylko zrobił to, o co został poproszony, ale

również po drodze zachęcił kilkoro innych dzieci, aby wspólnie odwiedzić chorego kolegę. Była to bardzo miła niespodzianka.

W ten sposób Marek rozumiał, że nigdy nie powinien nikomu odmawiać pomocy, bo sam może jej kiedyś potrzebować. Od tej pory zawsze chętnie robił to, o co ktoś go poprosił, bo wiedział, że kiedyś on również od kogoś otrzyma podobny gest.

Rozmowa na temat treści bajki. Dzieci odpowiadają na pytania:

Czy Marek lubił pomagać kolegom i koleżankom ze szkoły?

O co poprosiła Marka Małgosia?

W czym przeszkodziła mama Markowi?

Co przydarzyło się Markowi podczas lekcji wychowania fizycznego?

Dlaczego Filip nie chciał przynieść zeszytów Markowi?

Co zrobił Marek, by zmienić niemiłą sytuację?

Co zrozumiał Marek?

8. Dokończ zdanie:

- Jestem wesoły, kiedy...
- Jestem zły, gdy...
- Jestem szczęśliwa, gdy...
- Jestem smutny, kiedy...
- Jestem radosna, kiedy...
- Martwię się, kiedy...
- Smutno mi, gdy...

9. Odczytanie wiersza Joanny Papuzińskiej „Pytania”:

Gdzie szukać dobroci?

W konfiturach cioci?

Czy w kwiecie paproci?

Może w miodzie jest – bo on taki słodziutki,

może ją roznoszą krasnoludki

na tacach, w srebrnych dzbanuszkach?

Czy ją trzeba sposobem Kopciuszka

wybrać z korca maku i popiołu?

Może jak sól, węgiel czy ołów

w podziemnych ukryta jest w złożach?

Albo też na dnie morza

spoczywa, jak bursztyn złoty?

Czy się w kwiatkach trzepocze jak motyl

lub na drzewach jak czereśnia dojrzewa?

Czy się kuli pod miedzą jak zajęć?

Czy dumnie paraduje, pierś wypinając?

Może czarodziej w magicznym UFO

sypie ją z góry zaklętą szuflą?
Może mieszka w nas samych
i w ciepłych oczach mamy,
i nawet w tatusiowym gniewie?
Tylko się do tego wcale nie wie?

10. Ewaluacja zajęć

Zabawa „Drzewo pomocy”: Nauczyciel przykleja na tablicy brystol z konturami drzewa. Dzieci losują z kolorowego pudła listki zielone, na których są wypisane właściwe zachowania i listki brązowe z przykładami niewłaściwego zachowania. Ich zadaniem jest przyklejenie listków zielonych na konarach drzew, a listków brązowych pod drzewem. Jeśli zadanie zostanie wykonane poprawnie, to znaczy, że dzieci potrafią odróżnić zachowanie właściwe od niewłaściwego.

11. Zakończenie zajęć

Wszyscy uczestnicy zajęć stają w kręgu, układają swoje dłonie jedną na drugiej i podrzucają je ku górze wykrzykując hasło: „Zespół przyjaciół”. Nauczyciel dziękuje za mile spędzony czas, za aktywność, zaangażowanie i pyta, czy dzieci, tak jak Elmer i motylek, po tych zajęciach będą mogły na siebie liczyć i prosić wzajemnie o pomoc.

Źródła wykorzystanych materiałów:

1. David McKee, *Elmer i motylek*, Poznań 2018 (książka dostępna w Bibliotece Pedagogicznej CEN w Suwałkach).
2. <http://www publikacje.edu.pl/publikacje.php?nr=7710> (tekst bajki terapeutycznej).
3. <https://www.earlylearninghq.org.uk/uncategorized/elmer-the-elephant-colour-by-numbers/> (karta pracy „Zakodowany słon”).